

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4041/2018
30.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Зоране Делибашић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Наташа Николић, адвокат из ..., против тужених ББ из села ..., чији је пуномоћник Тамара Стојиљковић, адвокат из ..., ВВ из ..., непознате адресе, кога заступа привремени заступник Срђан Стајић, адвокат из ... и ГГ из ..., чији је пуномоћник Сретен Богдановић, адвокат из ..., ради поништаја уговора и предаје у својину, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4687/17 од 15.03.2018. године, на седници одржаној 30.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 4687/17 од 15.03.2018. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4687/17 од 15.03.2018. године, преиначене су пресуде Основног суда у Лебану П 177/17 од 14.06.2017. године у ставу првом, другом и трећем изреке и допунска пресуда Основног суда у Лебану П 177/17 од 03.01.2018. године, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да је ништав уговор о купопродаји непокретности закључен између пок. ДД из ..., који је правни претходник тужених ВВ и ГГ, као продавца с једне стране и туженог ББ из ..., као купца с друге стране, који је оверен код Општинског суда у Пожаревцу Ов. .../... дана 12.08.2003. године као противан принудним прописима и јавном поретку, у односу на к.п. .../... и к.п. ..., уписане у лн. бр. ... КО ... на име туженог ББ и у односу на к.п. ... уписане у лн. бр. ... КО ..., такође на име туженог ББ, те да се тужени обавезу да тужиоцу признају право својине на наведеним парцелама и да их уступе у државину и својину као и да пресуда код СКН Лебане послужи као правни основ да се право својине на описаним непокретностима упише у корист тужиоца. Обавезан је тужилац да туженом ББ исплати на име трошкова поступка износ од 57.000,00 динара, туженом ВВ износ од 70.400,00 динара и туженом ГГ износ од 92.550,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавио тужилац због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП на коју се неосновано указује у ревизији. Неосновано је ревизијско указивање на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, јер је другостепени суд имао у виду све околности конкретног случаја и чињенично стање које је утврђено у поступку пред првостепеним судом, а за своју одлуку је дао образложене и јасне разлоге.

Према утврђеном чињеничном стању, пок. ЂЂ, бив. из села ..., је отац тужиоца и сада пок. ДД, који је отац тужених ВВ и ГГ, а стриц туженог ББ. Сада пок. ЂЂ је са сином ДД закључио уговор о доживотном издржавању оверен код Општинског суда у Лебану Р 799/83 од 04.01.1984. године, чији је предмет била покретна и непокретна имовина коју је исти поседовао у време закључења уговора, међу којим су и спорне парцеле. Између њих је закључен и уговор о поклону оверен код Општинског суда у Лебану Ов. .../... од 31.03.1989. године, у коме је предмет уговора била сва непокретна имовина из претходно закљученог уговора о доживотном издржавању. ДД је марта 2003. године доживео мождани удар и ослепео, због чега није могао више да брине о оцу, па је позвао тужиоца да настави да се брине о оцу, пок. ЂЂ и да га издржава и доведе код себе у Због промењених околности пок. ЂЂ је са тужиоцем закључио уговор о доживотном издржавању оверен код Општинског суда у Лебану Р 77/03 од 30.06.2003. године, а предмет уговора била је сва непокретна имовина која је била предмет уговора о доживотном издржавању и уговора о поклону. Пок. ДД је са туженим ББ, закључио уговор о купопродаји непокретности оверен код Општинског суда у Пожаревцу Ов.бр. .../... од 12.08.2003. године, а предмет продаје су биле непокретности из уговора о доживотном издржавању и уговора о поклону закљученим са пок. ЂЂ. Након што је тужилац у јесен 2003. године изорао њиву на к.п. .../..., тужени ББ је који је до тада био у државини парцеле водио је парницу против тужиоца ради сметања државине и успео у истој, после чега је тужилац престао с коришћењем парцеле, као и друге две парцеле које су предмет тужбеног захтева. Пок. ЂЂ је иницирао парницу за раскид уговора о доживотном издржавању и раскид уговора о поклону са пок. ДД након промењених околности, после смрти пок. ЂЂ тужилац је преузео парницу, а пресудом Основног суда у Лесковцу, Судске јединице у Лебану од 14.11.2011. године и Апелационог суда у Нишу од 31.05.2012. године раскинути су уговор о доживотном издржавању и уговор о поклону.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев закључујући да је предметн уговор о купопродаји непокретности ништав у смислу одредбе члана 103. ЗОО као противан принудним прописима, јер је предмет купопродаје била имовина која није била својина продавца, сада пок. ДД, већ својина његовог оца, који је у време закључења уговора о купопродаји већ располагао непокретношћу уговором о доживотном издржавању у корист тужиоца, док је уговор о поклону био правноснажно раскинут.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, закључујући да је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право закључујући да предметни уговор о купопродаји који је закључен између оца тужених ВВ и ГГ, сада пок. ДД као продавца и туженог ББ као купца од 12.08.2003. године није ништав правни посао, јер није противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, сходно одредбама члана 103. став 1. ЗОО, члана 3. став 1. Закона о основама својинскопрвних односа и одредбе члана 194. став 1. Закона о наслеђивању. Нашао је да је у време закључења предметног уговора о купопродаји продавац ДД био власник непокретности на основу тада пуноважног уговора о поклону на основу кога се и књижио у земљишним књигама, односно стекао право својине у смислу члана 20. и 33. Закона основама својинско правних односа, и као власник могао својом имовином слободно да располаже, а околност што је судском пресудом наведени уговор о поклону касније раскинут због осиромашења поклонодавца чиме је отпао основ стицања својине на предметним непокретностима, је без значаја за правну важност располагања поклонопримца поклоњеном имовином које је учињено пре тога, будући да последица раскида уговора производе правна дејства од момента утврђења раскида, убудуће, односно немају ретроактивно дејство.

Одредбом члана 20. Закона о основама својинско правних односа прописано је да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем, а одредбом члан 33. истог закона да се на основу правног посла право својине на непокретност стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом. Према одредби члана 103. став 1. Закона о облигационим односима уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима је ништав ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

По оцени Врховног касационог суда правилно је другостепени суд применио материјално право када је одбио тужбени захтев као неоснован, закључујући да нису испуњени услови за утврђење ништавости спорног уговора о купопродаји. Супротно ревизијским наводима, правилан је и закључак да није од утицаја околност што је уговор о доживотном издржавању са тужиоцем закључен раније од уговора о купопродаји, јер уговор о доживотном издржавању производи правно дејство тек након смрти примаоца издржавања, а ни околност што је пок. ЂЂ поднео тужбу за раскид раније закључених уговора са сином ДД није од утицаја на савесност туженог ББ као купца који је према начелу поуздања у земљишне књиге био савестан. Околности постојања услова за раскид уговора могу бити од значаја само у погледу савесности поклонопримца, а не и на савесност купца. Побити уговор о купопродаји који је закључен 2003. године егзистирао је много раније пре периода када су раскинути уговор о доживотном издржавању и уговор о поклону.

Супротно ревизијским наводима то што је касније отпао правни основ стицања својине, раскидом уговора о поклону, не може бити од утицаја на савесност туженог ББ, који је стекао својину од власника и који се налази у државини, јер би се другачијим тумачењем кршило начело савесности, поштења и поуздања у јавне књиге, а савесно лице не може сносити штетне последице на основу тог поуздања такође. И по оцени Врховног касационог суда, треће савесно лице не може трпети штетне последице каснијег раскида уговора о поклону већ то може бити од утицаја само у односу на пок. ДД, односно његове наследнике. Доношењем другачије одлуке били би

повређени начело савесности и поштења и начело поуздања савесног лица у јавне књиге, те би било угрожено и право савесног лица на мирно уживање имовине из члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. додатног Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. С обзиром на изнето, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић